

Det Europæiske Hus

NYHEDSBREV

Nr. 4

6. juni 1997

ADRESSER:

DANMARK:
Skyttemarksvej 13,
4700 Næstved.
Tlf. (+45) 55 77 47 27.
Fax (+45) 55 77 47 67.

Formand:
Alfred Dam,
Christiansvej 8,
2920 Charlottenlund.
Tlf. (+45) 39 63 43 28.
Fax. (+45) 39 63 43 15.

ALBANIEN:
Zyre e Projektit,
Shtepia Europiane,
The European House,
Post Box 1726,
Tirana.
Tlf. 355 422 5422.
Fax 355 426 2767.

RUMÆNIEN:
The European House,
Str. Înfratirii (Siloz),
BI O, SC 1, Et 2, Ap 5,
1100 Craiova.
Tlf./fax:
0040 51 14 55 05

Samarbejdspartnere - Netværk.

Læserne af Nyhedsbrevet vil nok have bemærket, at *Det Europæiske Hus* har mange samarbejdspartnere. Naturligvis selve projektlandene, men vi har også et tættere og tættere samarbejde med andre landes projekter i de lande, vi arbejder i, ligesom en række europæiske offentlige myndigheder, virksomheder, organisationer er interesserede i at tage initiativer i relation til det, vi er igang med.

Der er således ved at blive opbygget netværk som formelt og uformelt arbejder sammen. På trods af de vanskeligheder der er økonomisk og organisationsmæssigt (eller måske netop derfor), har det vist sig muligt at opbygge samarbejde med andre organisationer. Denne udvikling er blevet hjulpet godt på vej af de beskedne projektkontorer, der er etableret i Rumænien og Albanien. Andre landes hjælpeorganisationer har været interesseret i at benytte den viden, som ikke mindst DEH's lokale medarbejdere har, og i et vist omfang da også i at benytte de faciliteter (telefon, fax, overnatning o.s.v.), vi råder over. De får hjælp, og vi får dækket nogle af de faste udgifter. Men nok så vigtigt: man får kendskab til hinandens muligheder og forståelse for, at man kan trække på de samme hamler, uden at de enkelte parter mister egen identitet.

Seneste konkrete resultat har været indgåelse af aftaler om operation af et antal børn og unge i Tyskland, Holland, Tyrkiet og Spanien - og forhåbentlig Danmark. Child Development Center i Tirana har fået forbindelse med et større antal børn, sårede efter granatekspllosioner og skud og nu indlagt på Militærhospitalet i Tirana. Og i det uformelt fungerende netværk i Tirana fik hjælpeorganisationerne udvirket, at deres respektive lande kunne modtage et antal børn til operationer, som man ikke var i stand til at foretage i Albanien.

Et mere uformelt fungerende netværk omtales i dette Nyhedsbrev: I meget lang tid har der været tætte relationer mellem DEH og Alava amt i Spanien. Relationer som udover betydelig økonomisk spansk støtte til arbejdet i Rumænien nu har lagt grundstammen til et fremtidigt samarbejde mellem det rumænske handicapministerium, Dolj amt, UNICEF, det spanske socialministerium, Alava amt og DEH. Et samarbejde, som fungerer som et netværk, hvori også institutioner og organisationer fra Grækenland og Portugal og i øvrigt også spansk erhvervsliv kommer til at deltage i.

Vi kan tillade os at konstatere, at et ubureaukratisk og loyalt samvirke mellem nok så forskellige partnere giver nye løsninger og nye muligheder. Den berømte synergi effekt om at 1 + 1 bliver til 3 er altså rigtig nok!

Alfred Dam

Nye indsatsområder?

Det Europæiske Hus har hidtil væsentligst koncentreret sig om indsatsen i Rumænien og Albanien, men er opmærksom på behov for nye indsats-områder. Cuba kan måske blive et af de nye lande. Direktør Preben Høeg, TV-Næstved er forfatter til nedenstående (forkortede) beskrivelse af besøg på Cuba i 1996. Preben Høeg tager igen til Cuba i sommer med henblik på at afdække muligheder for projekt-samarbejde i fremtiden.

..... **Solen bager.** Det er brændende varmt. Vi er på besøg på en specialskole på Cuba. Skolen hedder Escuela Especial Hermanos Montalvo, og den ligger i kommunen Caimito ca. 50 km. fra Havanna. her virker rart. Det er et grønt område ude på landet med spredte huse, træer og blomster i mange farver. På skolen går der 96 elever, typisk indtil det 15. år, men skolen følger dem, indtil de er 21 år. Igennem 25 år har skolen arbejdet med børn, som dels kan have fysiske handicaps, dels mentale. Skolens leder fortæller, at målet er at overføre børnene til normale skoler og senere få dem ud i jobs. Det kan naturligvis være svært.

Skolen vil gerne igang med nogle **energiprojekter**. Solenergi og vindmøller kunne sikre, at skolen ikke bliver så generet af de hyppige strømafbrydelser. Sol har man ihvertfald nok af på Cuba, og faktisk blæser det også en del på den caribiske ø. To gange om ugen bliver strømmen afbrudt i op til 8 timer. Det betyder, at der ikke er lys, men der er heller ikke vand, da pumperne er el-drevne.

I juni 1996 havde jeg lejlighed til at deltage en **konference om alternative energiformer**, arrangeret af NGO'en Cubasolar med deltagere fra mange lande som f.eks. Tyskland, Italien, Mexico, USA og Canada. Det var en konference, som mest foregik langt borte fra konferencsale og ude, hvor problemerne var. Vi var i fjertliggende bjerglandskaber uden tilslutning til det nationale el-net (11 timer i bus!), men hvor solenergi kunne sikre belysning i husene og strøm til lægens hus. Et andet sted var det vandkraft, som var energikilden. Biogas og affaldsprodukter fra sukkerproduktionen anvendes i stor stil.

Cuba har taget FN's opfordringer fra miljøkonferencen i Rio meget bogstaveligt. Der er lavet omfattende handlingsplaner på landsplan. Miljø og alternativ energi skal fremmes og integreres i undervisningen. Jeg havde desuden et møde i Ministeriet for Viden-

skab, Teknik og Miljø. Her fortalte man, at der er 2000 projekter med alternativ energi igang og at 30 % af landets energiforsyning kommer fra biomasse.

DEH har omfattende erfaringer med socialt arbejde og troen på de menneskelige ressourcer, og samarbejdspartnere fra Alava amt i Baskerlandet har udtrykt interesse for at gå i gang med projekter på Cuba. Hvorfor ikke kombinere det sociale arbejde med miljøprojekter?

Cubas Energikommission har gennem Eurosolar udarbejdet et program for at gøre 750 gymnasiekostskoler på landet selvforsynende med energi. Jeg besøgte en sådan skole, som havde været igang i et par år, og yderligere en skole vil med dansk indsamlede penge nu gå igang med at bygge vandopvarmningssystemer, biogasanlæg, vindmøller til elforsyning og vandpumpning, effektive komfurer (75% af befolkningen laver mad med brænde) m.m..

Det ville være spændende at **opbygge et værksted**, hvor handicappede kunne arbejde og producere, og hvor de kunne samle materialer til en miljørigtig udvikling. Det ville være et betydningsfuldt arbejde, som efterhånden kunne give nogle økonomiske bidrag til driften.

Cuba er et godt sted for den slags eksperimenter; landet er motiveret og med en klar politik på det sociale og miljømæssige område, og desuden findes der effektive NGO'ere. Et samarbejde mellem flere EU-lande ville måske være vejen frem. Det ville være banebrydende - og det ville for alvor være at tro på og styrke de menneskelige og naturlige ressourcer. □

Albaniens-projektet

Situationen i Albanien har naturligvis påvirket mulighederne for at gennemføre den planlagte aktionsplan for arbejdet med en **social og psykiatrisk reform**. Især har det påvirket mulighederne for at gennemføre det påtænkte kursusarbejde samt iværksættelse af workshops (nye) i Tirana og Korce, ligesom arbejdet på det psykiatriske hospital i Elbasan har været stoppet siden medio marts.

Det Europæiske Hus's øvrige aktiviteter i projektet har været fortsat med de nødvendige modifikationer. Det betyder, at projektet fortsat er til stede og i værk, hvilket også fra albansk side er vurderet som meget vigtigt.

DEH-projektet er - som andre implementeringsprojekter - nødt til at forholde sig til den konkrete virkelighed (omgivelserne), der i Albanien generelt er karakteriseret ved anarki, håbløshed og en vis forvirring. Derfor har vi ment det overordentligt vigtigt at være tilstede og repræsentere en slags kontinuerlig fornuft og mening (for de involverede personer). Dette er effektueret ved daglig telefonkontakt med PMU-kontor og fortsættelse af de projektaktiviteter, er overhovedet kan lade sig gøre.

Derved fastholdes projektets **fokus** på målgruppe, strukturer og medarbejdere i reformprocessen, således at der opretholdes en mulighed for ikke at starte på nulpunktet, når der skabes en vis orden i Albanien igen. I denne sammenhæng er det vigtigt, at projektet og de udviklede socialpsykiatriske strukturer viser sin levedygtighed i forhold til den konkrete situation og aktuelle behov, uden at det går ud over projektets fokus. Derfor vil man nu initiere en særlig indsats omkring **børn og deres familier**, hvor børnene er ude i psykisk krise som følge af skudepisoder (f.eks. sårede børn).

DEH-projektet kan naturligvis ikke løse denne opgave for alle børn i krise i Albanien. Derfor er hensigten at lave et lille modelprojekt i Tirana i samarbejde med Child Development Center og de poliklinikker/institutioner, som projektet iverdigt omfatter. Det er tanken at sætte en række af de medarbejdere ind, som allerede er involveret i projektet, og at få de allerede opbyggede strukturer og netværk til at tackle endnu en type opgaver.

Foreløbigt har man på hospitalet i Tirana fundet frem til 60 børn (sårede), som vil udgøre den faktiske målgruppe. Disse (eller dele af gruppen) tilbydes et ambulanskrisehjælpsprogram - foreløbig for en 2-3 måneders periode. □

Store medicinordinationer til de psykiatriske hospitaler i Albanien

De psykiatriske hospitaler har også medicinmæssigt været inde i store vanskeligheder. På nogle hospitaler er medicinlagerne blevet stjålet/plyndret.

Vi er derfor meget glade for de store donationer, vi har modtaget fra H. Lundbeck A/S og fra Ferosan. Socialoverlæge Anse Leroy vil i begyndelsen af juni rejse til Albanien for blandt andet at informere lægerne om specielt anvendelse af medicinen fra Lundbeck A/S. □

Behandling af sårede albanske børn

Mange børn er blevet alvorligt sårede i Albanien under de aktuelle uroligheder. De fleste er blevet hospitalsbehandlet i Albanien, men nogle kan ikke blive opereret på grund af manglende behandlingsmuligheder.

Det er lykkedes at få et antal børn (ca. 20) til hospitalsbehandling i Tyskland, Holland, Frankrig og Tyrkiet. Spanien undersøger p.t. modtagelse af nogle børn med alvorlige lammelser, som kræver omfattende operationer, og DEH forsøger at skaffe økonomisk dækning (ca. 175.000 d.kr. ifølge Rigshospitalets skøn) for modtagelse af 3 børn med alvorlige øjenskader efter granatekspllosioner og skud. □

Demokrati, rettigheder og livskvalitet

Med økonomisk støtte fra Demokratifonden lykkedes det *DEH* at gennemføre et besøgsprojekt fra 13.-21.2.97 for 6 deltagere fra Det psykiatriske Hospital i Tirana, som DEH samarbejder med.

Formålet med projektet var at indføre de albanske deltagere i sammenhængen mellem den faglige standard og brugernes muligheder for at få en god og aktiv livskvalitet, herunder at tage del i arbejds- og samfundslivet i deres lokalsamfund. Specielt med fokus på den faglige etiks afgørende betydning for den indflydelse, vi giver brugere/patienter mulighed for at udøve på deres egen situation. Altså det, vi i Danmark kalder patientrettigheder og demokratisk indflydelse. I programmet var der lagt megen vægt på at give deltagerne forståelse for de grundlæggende begreber: *Lokalmiljø og -område, kultur, folkestyre og demokrati*, inden disse brugtes i faglig sammenhæng.

Albanerne var "imponerede" over det materielle niveau i Danmark og på institutionerne, og det ligger som en tung blokering i diskussionerne, at meget af det demokratiske og holdningsmæssige ikke forudsætter dette materielle niveau.

Der var tale om et vellykket besøgsprojekt - både set med albanske og danske øjne. Den måde, besøget var tilrettelagt på, med små gennemgående grupper suppleret med fælles besøg virkede godt i forhold til de holdningsdannende forløb, fordi det giver den nødvendige tryk hos deltagerne til at turde gå "ind til benet". Det var hårdt for alle, fordi det var så intenst. Men det lykkedes! □

Bestyrelsens konstituering

Efter generalforsamlingen har DEH's bestyrelse konstitueret sig således:

Formand: Alfred Dam.
Næstformand: Jørgen Judson.
Kasserer: Lise From.
Bestyrelsesmedlemmer: Flemming Andersen.
Kristian Sørensen. ☐

Konference om handicappolitik/lovgivning og børnerettigheder i Rumænien

Efter forhandling mellem rådmand Jesus Loza fra Alava Amt og det spanske socialministerium er der givet tilsagn om støtte på 40.000 ECU til afholdelse af konference i september i Bucharest. Konferencen organiseres i samarbejde mellem det spanske socialministerium, Alava amt, handicapministeriet i Bucharest UNICEF og DEH. Den praktiske tilrettelæggelse forstås fra Alava amt sammen med DEH's kontor i Craiova. ☐

Craiova-børn atter på ferie i Danmark

I lighed med foregående år arrangerer Rumæniens Glemte Børn v/ Sonja Hansen ferieophold i Danmark for ca. 40 børn og unge. Børnene kommer med bus og indkvarteres fortrinsvis privat hos feriefamilierne i Vestdanmark.

Opholdet er muligt ved økonomisk støtte fra Dronning Ingrid's Fond, Rank Xerox og Tipsmidler. ☐

Unge fra Herlev på arbejdslejr i Craiova

I april måned var en gruppe unge fra Kags-Huset i Herlev og DASK-projektet sammen med Ole Christensen, Claus Jørgensen og Michael Olsen på arbejdsophold i Craiova for at hjælpe med indretning af Gadebørnsklubben.

Før turen var indsamlet tøj, køkkenting og møbler, som ankom i transport samtidig med opholdet. Formålet var primært det praktiske arbejde samt oplevelsen af et arbejdsfællesskab med andre unge med helt andre livsforhold og muligheder. Selvfølgelig nåede man ikke alt som man havde sat sig for, men Gadebørnsklubben fik et godt skub fremad. Derudover blev det fremtidige samarbejde grundigt drøftet. ☐

Sommerlejr for Gadebørnsklubben

Ved økonomisk støtte (3.000 USD) fra Soroptimistklubben i Esbjerg og Red Barnets lokalkomité i Århus er det blevet muligt at gennemføre en sommerlejr ved Sortehavet i Rumænien for børn og unge fra Gadebørnsklubben i Craiova. ☐

Kursus i Craiova, Rumænien

Kim Fehmerling fra Gladsaxe-seminariet var i perioden 27.-30.4.97 i Craiova, hvor han lavede et kursus om socialpædagogik for 20 personer (8 fra Helios, 3 fra Paringuli, 3 fra pighjemmet, 3 fra Døveskolen og 3 fra Gadebørnsklubben). Det var et meget kompakt kursus og et spændende forsøg, hvor vi håber intensiteten gjorde, at deltagerne fik meget med hjem. ☐

Køb T-shirts og støt Vila Dea og Kafé Freud

Vi har tidligere (nr. 1/97) fortalt om *Vila Dea*, som er blevet indrettet til bolig for 4 unge, der er flyttet fra det psykiatriske hospital i Elbasan (Albanien). De har fået fremstillet T-shirts, som de sælger til fordel for arbejdet i Vila Dea. DEH's kontor i Danmark har fået en antal til videre salg.

I tilknytning til Child Development Centret i Tirana er der indrettet en café: Kafe Freud. De har også fået lavet T-shirts med Freuds portræt - og de sælges også fra DEH's kontor. T-shirts koster 50 kr.. Opgiv venligst størrelse ved bestilling. ☐

Modtagne bidrag

Socialpædagogerne Landsforbunds Hovedbestyrelse har bevilget kr. 15.000 til *Gadebørnsklubben* i Rumænien; penge som er et væsentligt bidrag til klubbens arbejde.

Kong Frederik og Dronning Ingrid's Fond har bevilget kr. 5.000 som tilskud til rekreationsophold for 60 forældreløse handicappede børn fra Rumænien. ☐

Redaktion: Bodil Holvad, tlf./fax 54 85 95 99.